

Datum
2023-08-21

Er referens
Fi2023/01693
Vår referens
RL

Finansdepartementet

fi.registrator@regeringskansliet.se

kopia till:
david.troeng@regeringskansliet.se

Frågor om dagens och framtidens utmaningar på konnektivetsområdet

TechSverige har beretts tillfälle att lämna ett remissyttrande över rubricerade frågor inom konnektivetsområdet (dnr Fi2023/01693).

TechSverige är en bransch- och arbetsgivarorganisation för företag inom techsektorn med drygt 1 400 medlemsföretag – som sammantaget har närmare 100 000 medarbetare i Sverige. TechSverige ingår i förbundsgruppen Almega och i Svenskt Näringsliv.

Konnektivitet för ett smart, konkurrenskraftigt och hållbart Sverige

Techsektorn har blivit en allt viktigare del av samhället, en förutsättning för vår ekonomiska utveckling, för arbetstillfällena, klimatanpassningen, välbästandet och hur vi lever våra liv. Ett nära samspel mellan en stark techsektor, övriga näringslivet och offentlig sektor är framgångsfaktorn för Sverige. För det behövs ett politiskt engagemang och ansvarstagande samt en sammanhållen politik. Sverige behöver höja ambitionsnivån för att återta ledartröjan som digitaliseringsnation och den digitala kompetensen behöver höjas. Digitaliseringens möjligheter behöver gå som en röd tråd genom alla politikområden och genomsyra det dagliga arbetet.

Moderna och säkra kommunikationsnät är grunden för digitaliseringen av samhället. Att vara ledande och effektivt kunna kombinera styrkan med olika tekniker för konnektivitet (det uppkopplade samhället) som fiber, mobilnät, wifi, LoRaWan¹ och satellit är avgörande för en effektiv, säker och hållbar digitalisering. En tydlig politisk riktning i kombination med marknadsdrivna investeringar har gjort Sverige till ledande inom bredband med en tidig utrullning av fiber och mobilnät i internationell toppklass.

Vi kan dock inte slå oss till ro och leva på gårdagens investeringar när utvecklingen går fort och inte bara människor utan robotar, produktionsprocesser, medicinsk utrustning och smarta städer kopplas upp. När man jämför Sverige med andra länder, som har liknande förutsättningar, ligger vi bra till – men vi tappar fart. Vårt tidigare försprång och digitala konkurrenskraft minskar när andra länder utvecklas snabbare. Den nuvarande bredbandsstrategin har i stor utsträckning spelat ut sin roll och Sverige har delvis tappat sin ledande position, efter bland annat upprepade förseningar vid tilldelning av spektrum.

Det är dags att vi samlar oss och återtar en ledande ställning inom konnektivitet och framför allt tar vara på potentialen med näten. Bara för 5G har TechSverige beräknat att

¹ Long Range Wide Area Networks är en teknik för att trådlöst överföra data över långa sträckor med låg energiförbrukning.

potentialen för hela samhället uppgår till 126 miljarder kronor i höjning av BNP.² Nyttorna kommer inte av sig själv, utan det kommer att krävas handling, breda samarbeten och en förmåga att nyttja hela marknadens innovations- och investeringskraft för att lyckas.

TechSverige välkomnar regeringens initiativ till remiss om dagens och framtidens utmaningar på konnektivetsområdet och hoppas att detta är starten på en ny ambitiös politik för ett Sverige som återtar en ledande position – för ett smart, konkurrenskraftigt och hållbart samhälle.

Användning av konnektivitet och delaktighet

För att människor och verksamheter ska kunna få nytta av infrastrukturen krävs exempelvis både kunskap och ekonomiska förutsättningar. Infrastrukturen skapar utvecklingsmöjligheter inom exempelvis samhällsservice, kultur, verksamhetseffektivisering, livskvalitet och hälsa. Beskriv hur användningen kan komma att förändras. Vad krävs för att möta behoven och för att maximera nyttan? Krävs något utöver fysisk tillgång till infrastruktur för att alla ska ha möjlighet att dra nytta av elektroniska kommunikationstjänster?

TechSveriges ståndpunkt

Användning av digitala tjänster är i dag en förutsättning för att vi alla fullt ut ska kunna ta del av samhället när gamla system helt ersätts av digitala lösningar. Tillgången till en modern uppkoppling handlar inte bara om att surfa på Internet utan är i dag alltmer en förutsättning för att kunna handla varor och tjänster på nätet, betala i affärer och på restauranger, sköta myndighetsärenden och få en modern omsorg i hemmet. Att säkerställa att alla inte bara har möjlighet till uppkoppling utan är uppkopplade och kan använda digitala tjänster är en viktig grund för ett hållbart digitalt samhälle. Insatser för att ge individer information om vilka möjligheter till uppkoppling som finns och även stöd i användning av digitala tjänster är avgörande för att fullt ut ta vara på potentialen med näten.

Moderna och säkra kommunikationsnät i kombination med andra tekniker som artificiell intelligens (AI), maskininlärning, avancerad robotteknik och molnbaserad kommunikation lägger grunden för framtidens smarta samhälle med en konkurrenskraftig och grönare industri, en effektivare vård som räddar fler liv och smarta elnät för ett elektrifierat samhälle. Med en välutbildad befolkning med hög digital mognad och god tillgång till fiber och välutbyggda mobilnät har Sverige goda förutsättningar att nyttja potentialen. Det är dock tydligt att utvecklingen, i synnerhet inom offentlig sektor, går trögt och att Sverige halkar efter. TechSverige vill lyfta följande åtgärder för att bättre frigöra potentialen med konnektivitet.

1. Inför ett konnektivetslyft för en smart och hållbar samhällsservice

Konnektivitet och utvecklingen inom IoT ger stora möjligheter kopplat till samhällsservice. Uppkopplade ambulanser, drönare och omsorgsrobotar skapar möjligheter till en effektivare vård och omsorg som räddar fler liv. Smarta infrastrukturer för el, fjärrvärme och vatten kan minska förbrukningen och ge färre avbrott. Inom dessa områden har offentlig sektor en viktig roll som ägare av många verksamheter och som kravställare. TechSverige föreslår därför ett nytt mål för politiken att offentlig sektor ska maximera nyttan med konnektivitet för en smart och hållbar samhällsservice. Målet följs upp årligen med ett index som mäter användningen av konnektivitet/IoT i kommunala och regionala verksamheter för en smart samhällsservice.

² <https://www.techsverige.se/app/uploads/sites/2/2023/06/TECH-SVERIGE-RAPPORT-MILJARDER-SKAL-FOR-5G-2023-ONLINE-VERSION.pdf>

Som aktiviteter kopplat till målet föreslår vi nedan stödjande åtgärder.

- Säkerställ att konnektivitet kopplat till offentlig sektor utgör en viktig del av befintliga och framtida statliga innovations- och införandeprogram. Genom att samla myndigheter, regioner och kommuner i samverkan med aktörer från it- och telekomsektorn kan programmen bidra till ökad kunskap och inspiration och snabbt öka användningen.
- Ge regionala bredbands- och digitaliseringskoordinatorerna ett gemensamt uppdrag att främja digitalisering av samhällsservice baserat på konnektivitet. Det kan göras genom lokala utbildningsinsatser och främja delning av goda exempel för att öka kunskapen och inspirera beslutsfattare i kommuner och regioner om nyttan med konnektivitet.

2. Ökad kompetens som drivkraft

Konnektivitet blir alltmer integrerat med användarens egen verksamhet och it. För att få ut potentialen finns därför ett behov att öka kompetensen hos de företag, myndigheter och organisationer som kan dra nytta av den nya tekniken. Samtidigt behöver de som levererar konnektivitet bättre förstå olika sektorer och verksamheter. Utifrån detta föreslår TechSverige:

- Ökade satsningar på kortare vidareutbildningar inom konnektivitet riktade mot personer verksamma inom sektorer där potentialen är stor.
- Inför en konnektivitetscheck för att organisationer ska kunna ta in extern kompetens för kompetenshöjning och verksamhetsutveckling inom området.
- Det finns i dag flera etablerade testbäddar inom konnektivitetsområdet. Stimulera och dra större nytta av etablerade testbäddar där företag, forskningsinstitut och offentliga aktörer kan genomföra pilotprojekt, dela kompetens och sprida kunskap.

Tillgång till digital infrastruktur

Möjligheten att vara uppkopplad är avgörande för människor, verksamheter och maskiner. En väl fungerande och tillgänglig digital infrastruktur är en grundläggande förutsättning för samhällets digitalisering. Beskriv önskad målbild. Vad krävs för att nå målbilden? Alla har behov av att kunna använda grundläggande tjänster. Beskriv utvecklingen för grundläggande tjänster och vad det innebär för krav på uppkoppling?

TechSveriges ståndpunkt

När allt fler delar av samhället digitaliseras ökar variationen på vilka egenskaper för konnektivitet som är viktiga för olika tillämpningar. För vissa tillämpningar är en hög datahastighet viktig medan det för andra är en låg strömförbrukning för uppkopplade enheter. För realtidstillämpningar som fjärrstyrning av fordon eller drönantransporter är en låg fördröjning i nätet helt avgörande. För många tillämpningar inom vården är säkerhet och garantin att näten alltid är tillgängliga en grundförutsättning. För fjällräddningen kan täckning i extrem glesbygd vara skillnaden mellan liv och död. Ur individens perspektiv kan kravet på uppkopplingens egenskaper variera beroende på om den ska vandra på fjället, delta i en videokonferens eller få avancerad vård i hemmet.

För att effektivt kunna möta olika tjänsters och kunders behov krävs användning av olika tekniker. Fiber, mobilnät, satellitkommunikation, wifi, LoRaWAN m.fl. bidrar gemensamt till Sveriges infrastruktur för konnektivitet. Det är genom en dynamisk marknad med konkurrerande aktörer och tekniker som vi effektivt kan nyttja och kombinera olika näts styrkor och bygga ett konkurrenskraftigt och säkert digitalt samhälle för allt, alla och överallt. Det är genom ett bra investeringsklimat för marknaden och goda förutsättningar för innovation och användning av nya tekniker som vi kan driva utvecklingen framåt och nå längre.

Att låsa eller begränsa utvecklingen genom alltför detaljerade politiska mål eller i värsta fall ställa olika tekniker mot varandra är dåligt för utvecklingen av ett digitalt Sverige. Nya mål för konnektivitet behöver utgå från nytta och funktionalitet och undvika detaljerade tekniska krav som riskerar att begränsa utvecklingen. Målen behöver ge större utrymme till flexibilitet och även vara möjliga att justera över tid för att kunna följa den snabba utvecklingen. TechSverige vill lyfta nedan områden som viktiga delar av en målbild för konnektivitet:

1. Nät som kopplar upp alla

Ambitionsnivån i dagens bredbandsstrategi avseende uppkoppling av hushåll och företag behöver höjas för att alla ska kunna ta del av utvecklingen, från att alla har en teoretisk möjlighet att koppla upp sin fastighet till att alla är uppkopplade och har kunskap och förutsättningar att ta del av det digitala samhället.

TechSverige föreslår att dagens mål om teoretisk möjlighet till bredband (Homes Passad) med hastigheterna 1Gbit/s, 100 Mbit/s och 30 Mbit/s ändras till ett mål för faktiskt anslutna hushåll och företag (Homes Connected) till en infrastruktur som möjliggör att fullt ut ta del av det digitala samhället. Därutöver föreslås två nya mål, andelen användare som har minst en aktiv tjänst (Homes Activated) och ett mål kopplat till digital inkludering.

2. Nät som når längre

Den digitala utvecklingen och nya tillämpningsområden gör att kraven på utökad täckning hela tiden ökar. Att bygga mobiltäckning i områden som idag helt saknar kräver dock väldigt stora investeringar och är sällan kommersiellt lönsamt. Dagens procentuella täckningsmål har inte sällan resulterat i en för samhället kostsam utbyggnad i områden i princip helt utan användning. Dagens mål bör därför ersättas med ett mer dynamiskt mål kopplat till att nå längre och en kombination av åtgärder.

- bättre möjligheter att få tillstånd för att bygga mobilmaster (se vidare under förutsättningar för utbyggnad)
- användning och utveckling av ny teknik som exempelvis satellit, nya antenner med bättre egenskaper för täckning och energilösningar som gör att en kostsam anslutning till elnätet kan undvikas
- stödmedel för utbyggnad som utgår från en lokal efterfrågan och lokalt engagemang.

3. Nät i global framkant

Sverige bör ha en tydlig målsättning om att ha nät i global framkant baserat på ett gynnsamt investeringsklimat och användning av ny teknik. En viktig del av detta är att frekvenser görs tillgängliga på ett ändamålsenligt sätt men även faktorer som regelverk som underlättar teknikskiften, kostnad för anläggning av ny infrastruktur, stöd till utveckling och användning av nya tekniska lösningar o.s.v.

TechSverige föreslår som mål att Sverige har EU:s mest gynnsamma investeringsklimat för konnektivitet. Målet definieras av PTS i samråd med marknaden och följs upp årligen.

Förutsättningar för utbyggnad av digital infrastruktur

Utbyggnaden av infrastruktur för konnektivitet är marknadsdriven med stöd från samhället där det saknas förutsättningar för kommersiell utbyggnad. Exempelvis kan både praktiska och administrativa hinder försvåra utbyggnaden. Beskriv eventuella hinder och önskad målbild för fortsatt utbyggnad av infrastruktur. Vad skulle behövas för att nå målbilden? Kan tekniska framsteg förändra förutsättningarna?

TechSveriges ståndpunkt

Näten blir aldrig färdiga utan är i ständig utveckling med investeringar i uppgraderingar, utökad täckning, förbättrad säkerhet och introduktion av helt nya tekniker. För att vara ledande inom konnektivitet behöver Sverige ha det bästa investeringsklimatet med rätt förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig utveckling av näten. Flera aktiviteter bör genomföras för att förbättra marknadens förutsättningar för investeringar i infrastruktur.

- För att kunna etablera infrastruktur behövs olika typer av tillstånd. Det finns i dag ett problem med många motstridiga intressen vid framförallt utbyggnad av ny mobiltäckning som gör att utbyggnaden försenas eller helt hindras. För att främja utbyggnaden behövs en bättre dialog och bedömningskriterier som väger in potentialen med konnektivitet för hela samhället.
- Basen för en digital infrastruktur i framkant är en dynamisk marknad driven av kunders efterfrågan, en väl fungerande konkurrens och bra samverkan. När marknadsaktörer möter en osund kommunal konkurrens försvårar detta utbyggnaden och hämmar digitaliseringen. Detta grundläggande hinder behöver adresseras, se vidare avsnittet Övrigt, Osund kommunal konkurrens.
- Kriterier vid tilldelning av stöd till investeringar i infrastruktur bör utformas så att olika tekniker kan användas för en effektiv utbyggnad.

Robusthet och säkerhet

Med dagens samhällsutveckling har den digitala infrastrukturen blivit en samhällskritisk infrastruktur. För att samhället ska fungera utan allvarliga störningar ökar behovet av att stärka robusthet och säkerhet för infrastrukturen. Det försämrade säkerhetspolitiska läget har ytterligare ökat vikten av en säker och robust infrastruktur. Beskriv önskad målbild för att uppnå en robustare och säkrare digital infrastruktur. Vilka risker ser ni i dagsläget? Vad skulle krävas för att nå målbilden?

TechSveriges ståndpunkt

Företag, offentlig sektor och medborgare måste känna trygghet, även i den digitala verkligheten. Robusta nät och hög informations- och cybersäkerhet är en förutsättning för sådan trygghet och därmed för att vi fullt ut ska kunna tillvarata digitaliseringens möjligheter. Tilliten och förtroendet till den digitala utvecklingen riskerar att skadas om inte kriser, säkerhetsbrister och cyberattacker kan hanteras på ett rimligt sätt. Det gäller för den vardagliga driften, vid extremväder och andra kriser, för hot från kriminella och i ett försämrat säkerhetsläge för Sverige.

En målsättning om nät i global framkant innebär även en säkrare digitalisering. Fiber och 5G är betydligt säkrare än dess föregångare. Dessutom ställs krav utifrån nationell säkerhet på moderna mobilnät med t ex 5G-teknik. Att ha förmågan att följa med i teknikutvecklingen och inte digitalisera viktiga samhällsfunktioner baserat på gamla nät med begränsad kapacitet och säkerhetsfunktionalitet är avgörande för att säkerhet och digitalisering ska gå i takt. Ett bra investeringsklimat och marknadens investerings- och innovationskraft är därför grunden för en säker digitalisering byggt på moderna och säkra nät.

Säkerhetsmedvetna kunder med tuffa kravställningar på nät och tjänster är den viktigaste drivkraften för en marknadsdriven och innovativ utveckling av ökad säkerhet. Här kan staten och den offentliga en viktig roll som en stor aktör på marknaden. Att generellt ställa adekvata krav och använda de kommersiella näten i så stor utsträckning som möjligt, även för verksamheter där kraven på säkerhet är extra höga, ökar möjligheten till investeringar i högre säkerhet vilket kommer hela samhället till nytta.

Totalförsvaret och krisberedskap

TechSveriges medlemmar bidrar med en rad tjänster som fast och mobil telefoni, it-tjänster och it-drift till viktiga myndigheter och företag, samt informations- och cybersäkerhet för många aktörer. TechSverige välkomnar regeringens inbjudan till det svenska näringslivet att diskutera totalförsvares- och krisberedskapsfrågor. TechSverige vill uttrycka vår gemensamma vilja att delta i regeringens arbete med totalförsvaret och krisberedskap.

Svenskt Näringslivs övergripande inriktning på arbetet är också välkommen och viktig:

- Att understryka svensk konkurrenskraft, näringslivets förutsättningar, ha en systemförståelse och trygga internationell handel.
- Att det behövs tydliga behovsanalyser, inriktning och styrning av arbetet från staten.
- Att förstahandsvalet ska vara frivillighet framför tvång och att åtgärderna finansieras – alltså att upphandling, prioritering och avtal är centrala i relationen till staten.

När det kommer till mer specifika bransch- och sektorsfrågor ser TechSverige att våra medlemmars verksamhet är avgörande för hela Sveriges totalförsvärsförmåga då telekom är av grundläggande betydelse och it-beroende finns i alla sektorer.

Rimligen kommer både Försvarsmaktens och Natos krav på elektronisk kommunikation och digitala tjänster att få genomslag i det fortsatta arbetet med totalförsvärsfrågor. Samma sak gäller för andra sektorer verksamhet och beroende av it och telekom.

Försvarsmakten anser att det civila försvaret behöver öka sin samlade förmåga att stödja det militära försvaret och listar fem områden av särskild vikt – elektroniska kommunikationer är ett av dem. Försvarsmakten anser att det är viktigt att det förstärkta skyddet inte enbart är fysiskt utan även innefattar cybersäkerhet.

Natomedlemskapet kommer att ställa krav på Sverige att förbättra nationell resiliens och förmågan att motstå störningar inom sju områden (Baseline Requirements for Resilience) som behöver fungera för att skapa motståndskraft. Ett område är civila kommunikationer – telekommunikationer och nätverk. Kraven har uppdaterats och inkluderar nu 5G-nät, möjligheter att återställa funktioner, möjlighet att prioritera åtkomst för myndigheter under en kris samt möjligheterna att bedöma riskerna för dessa system

TechSverige anser att en rimlig utgångspunkt är att bygga på det samarbete och engagemang som redan i dag finns. Inom telekom förekommer arbetet kring till exempel robusthet som har bäring på totalförsvaret. Även inom it-området finns det samarbeten inom informations- och cybersäkerhet, även om arbetet där behöver utvecklas. Vidare återfinns både telekom och it som avgörande inom andra sektorer.

Informations- och cybersäkerhet

Näringslivet tar i dag ett stort ansvar och arbetar för att öka informations- och cybersäkerheten – ett arbete som hela tiden behöver pågå. Det finns ett stort behov av att samarbeta i dessa frågor för att öka säkerheten för företag och andra organisationer.

Inom informations- och cybersäkerhetsområdet finns det mycket att göra och engagemang från företagen. Hittills har företagen varit av uppfattningen att informationsdelningen har varit enkelriktad till staten och att det finns stora möjligheter att utveckla samarbetsformer (som redan finns i andra länder) för att bättre stödja informations och cybersäkerhetsarbetet. Näringslivets roll och bidrag bör också utvecklas i den nationella strategin för informations- och cybersäkerhet. Särskilt då dessa frågor berör alla branscher och sektorer i någon utsträckning.

Ingen aktör kan själv lösa informations- och cybersäkerhetsproblemen, och för att stärka säkerheten behövs högre medvetenhet om hoten, mer samverkan, mer kompetens och

bättre förmåga att bekämpa it-brottsligheten. I rapporten *Techbranschens förslag för att möta cyberhoten*³ redogörs för förslag inom fyra områden för att stärka informations- och cybersäkerheten.

1. Öka medvetenheten om informations- och cybersäkerhetshoten.
2. Höj förtroendet och intensiviera samarbetet mellan myndigheter och företag.
3. Stärk kompetenstillgången inom informationssäkerhet.
4. Utveckla förmågan att möta nätbrottsligheten och cybersäkerhetshoten.

Konkurrenskraft

Goda förutsättningar för tillförlitlig och säker konnektivitet kan leda till en starkt svensk konkurrenskraft inom forskning, utveckling och näringsliv både ur ett nationellt och internationellt perspektiv. Beskriv önskad målbild för hur infrastruktur kan bidra till starkt konkurrenskraft. Vad skulle behövas för att nå målbilden?

TechSveriges ståndpunkt

Innovation och ny teknik har alltid varit krafter som driver samhällsutvecklingen framåt. Digitaliseringen är av helt fundamental betydelse för Sveriges ekonomiska tillväxt, för produktiviteten och innovationskraften i hela näringslivet och i all offentlig verksamhet samt för en hållbar samhällsutveckling. Tech är en ny svensk basindustri, som står för många nya arbetstillfällen. Dess bidrag till BNP är nu nästan lika stort som summan av de traditionella basindustrierna sammanlagt och motsvarar över sex procent av Sveriges totala export.

Moderna och säkra nät i framkant är helt avgörande för en hållbar och digital omställning av industrin och för att framtidssäkra en viktig motor i svensk ekonomi. Ett snabbt införande av 5G inom tillverkningsindustrin beräknas ge ett årligt tillskott till BNP på 47 miljarder kronor. Det finns stora skillnader mellan sektorer och företagsstorlekar i förmågan att omsätta och använda den nya tekniken. För att möjliggöra digital omställning i alla branscher och skapa ett konkurrenskraftigt näringsliv behövs tillgång till kompetens men även möjlighet att etablera nya arbetssätt och affärsmodeller ibland regelförändringar och sammanhang för att skapa innovationskraft i bolagen. Insatser behövs för att stärka innovations- och ekosystemen kopplat till möjligheterna med konnektivitet inom alla branscher, där bl.a. science parks runt om i landet spelar en viktig roll.

Genom att ha nät i framkant och en tydlig politisk inriktning att dra nytta av potentialen med näten skapas en grund för entreprenörskap och startupföretag. Företag som kan driva tjänsteutveckling baserat på konnektivitet för tillämpningar inom industri, vård, smarta städer, skogsnärings o.s.v. Detta gynnar konkurrenskraften och utvecklingen för de sektorer som nyttjar lösningarna men skapar även Sveriges nästa exportsuccéer inom techsektorn. Utvecklingen kan stötta genom att skapa arenor som tillåter "learning by using" där företag tillåts testa och utveckla tjänster och idéer för att därefter uppdatera och justera i enlighet med behov och proportionerliga krav. Det kan till exempel handla om arenor som samfinansieras för att accelerera utveckling och användning.

Klimat, hållbarhet och resurseffektivitet

Goda förutsättningar för tillförlitlig och säker konnektivitet och en allt snabbare digitalisering av samhället kan ha såväl positiva som negativa effekter på klimatet och effektivitet

³https://www.techsverige.se/app/uploads/sites/2/2023/05/techbranschens_forslag_2305.pdf

resursutnyttjande. Beskriv en önskad målbild. Vad behövs för att maximera de positiva och minimera de negativa effekterna?

TechSveriges ståndpunkt

Digitalisering och konnektivitet är en möjliggörare för hela samhällets klimatomställning och techsektorn har potential att bidra till en smart samhällsutveckling med minskad energiförbrukning och mindre koldioxidutsläpp i många sektorer, till exempel inom transport, industri, jordbruk samt bygg- och anläggningsindustri. Digitaliseringen uppskattas kunna bidra till att minska de globala utsläppen med upp till 15 procent och indirekt bidra till ytterligare en minskning med 35 procent genom påverkan på konsumenters och företagsbeslut och genom systemtransformationer. Men för att nå dit behöver regeringen skapa långsiktiga förutsättningar för näringsliv och det offentliga genom att höja ambitionen och accelerera arbetet för en bred användning av tech och konnektivitet i klimatomställningen och även öka investeringarna för att genom digitalisering uppnå Sveriges klimatomställning. Endast på så sätt kan vi nå målbilden om en hållbar samhällsutveckling.

I rapporten Tech och digitalisering en central del i regeringens kommande klimatpolitiska handlingsplan⁴ presenterar TechSverige åtgärdsförslag för att skapa förutsättningar för techsektorn att kunna bidra till att göra andra branscher mer energieffektiva och minska sin klimatpåverkan. TechSverige vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram två av förslagen.

- **Ta ett tydligt ledarskap och öka kompetensen avseende kopplingen mellan digitalisering och klimat**, inte minst i kommuner och regioner. Regeringen bör höja ambitionen om att digitala lösningar ska nyttjas för att minska klimatpåverkan. Det är avgörande att utvecklingen av klimatfrämjande och smarta lösningar tas tillvara överallt, inte minst i kommuner och regioner. De har i dag olika kunskap och förutsättningar för att driva det arbetet framåt i den takt som krävs. Ett exempel är uppkoppling av infrastrukturer för exempelvis energi, vatten, avlopp och avfall. Genom att koppla upp och göra infrastrukturerna smarta kan förbrukningen minskas och produktionen optimeras.
- **Agera för världsledande hållbara datacenter i Sverige genom hållbarhetskrav.** Svenska datacenter tillhör de mest energieffektiva i världen. Regeringen har beslutat att energiskattenedsättningen för datacenter ska tas bort. Skulle det ske kommer tilltron till Sverige som investeringsland och digital pionjär att allvarligt skadas. Regeringen bör i stället koppla hållbarhetskrav till skattenedsättningen.

Avseende åtgärder för att minska de negativa effekterna av den ökade användningen av konnektivitet på miljön är det pågående arbetet med övergången från de gamla 2G- och 3G-näten till modern teknik som 4G och 5G ett viktigt exempel. Genom att flytta användare och trafik till mer energieffektiva nät minskas den negativa klimatpåverkan. När de gamla näten helt kan stängas av undviker man den energiförbrukning som krävs för att köra onödigt många parallella nät. Att vara i framkant och effektivt kunna fasa ut gammal teknik är därför inte bara viktigt för att komma åt vinsterna med digitalisering utan även för att spara på miljön.

Statligt stöd

Under perioden 2024–2027 är sammantaget 3,8 miljarder kronor avsatta för statligt stöd till bredbandsutbyggnad. Finns det, mot bakgrund av de olika utmaningarna på

⁴ <https://www.techsverige.se/app/uploads/sites/2/2023/06/TechSveriges-inspel-till-regeringens-klimatpolitiska-handlingsplan.pdf>

konnektivetsområdet, behov av omprioriteringar/omfördelningar för att maximera nyttan av avsatta resurser?

TechSveriges ståndpunkt

TechSverige har, tillsammans med många aktörer, drivit på för stödmedel för att säkerställa att alla ska få tillgång till bredband – oavsett var man bor. Målen i den nuvarande bredbandsstrategin är långt ifrån uppfyllda och det gäller i synnerhet de hushåll och företag som är svårast och mest kostsamma att koppla upp. Den senaste tidens utveckling med höga elpriser, stigande räntor och en generell hög inflation har inte gjort det enklare att investera i utbyggnad av bredbandsinfrastruktur. En återkommande synpunkt från de aktörer som investerar i infrastruktur är även vikten av långsiktighet och tydliga spelregler. Utifrån detta anser TechSverige att det är tydligt att det avsatta bredbandsstödet behövs och bör bibehållas till utbyggnad av bredband i form av både fasta nät och mobilnät.

Ytterligare satsningar kommer dock att vara nödvändiga för att höja ambitionsnivån och framför allt ta vara på potentialen med konnektivitet. Detta gäller allt från satsningar på kompetens och insatser mot digitalt utanförskap till pengar för ökad robusthet och stöd till digitalisering av offentlig sektor via innovations- och införandeprogram. I detta sammanhang är det viktigt att poängtera att bara för 5G är potentialen vid ett snabbt införande 126 miljarder kronor i årlig höjning av BNP. Satsningar som bidrar till att Sverige bättre kan nyttja potentialen med konnektivitet bör ställas i relation till det ekonomiska värde och samhällsnytta det skapar.

Övrigt: Osund kommunal konkurrens

En väl fungerande konkurrens är motorn för ett digitalt Sverige i framkant med modernare nät, mer innovation, högre säkerhet och prisvärda tjänster. Att värna konkurrensen och en god samverkan mellan privat och offentligt är viktiga mål i regeringens bredbandsstrategi. Verkligheten som marknadsaktörer möter står emellertid i kontrast till nationella strategier och riktlinjer.

TechSveriges ståndpunkt

I rapporten Osund kommunal konkurrens uppger 37 företagare i 19 olika kommuner att kommuners egen verksamhet inom bredband och fiber är ett konkurrensproblem. I företagens beskrivningar lyfts både att kommun stänger möjligheten för privata aktörer att bygga ut ny infrastruktur och att kommunen begränsar invånare till att bara köpa bredbandstjänster från det kommunala bolaget. TechSveriges medlemmar upplever också en situation där villkoren för att anlägga infrastruktur varierar stort mellan olika kommuner och där anledningen inte alltid är att skydda den egna verksamheten från konkurrens. Ett exempel är oskäligen höga avgifter för inplacering.

Kommuner har genom sina många roller en nyckelfunktion för bredband och digital utveckling. I sin roll som mark- och fastighetsägare är kommunen en viktig samarbetspartner för den som vill gräva ner fiber eller etablera mobiltelefoninät. Som ägare av kommunala bolag utgör kommunen ett viktigt kundunderlag. Till kommunen vänder sig många privatpersoner och företag med frågor om uppkoppling och digitala tjänster. Till detta ska läggas att kommuner ofta är ägare till ett eget stadsnät med bredbandsverksamhet. Att kommuner arbetar för en sund konkurrens och bra villkor för marknaden att investera är helt avgörande för ett digitalt Sverige i framkant. I det fortsatta arbetet med utmaningar kopplade till konnektivitet måste frågorna adresseras med målet att uppnå att kommuner

- säkerställer att kommunens bolag och förvaltning alltid upphandlar bredband och digitala tjänster i konkurrens
- tillämpar tydliga och goda villkor för åtkomst till mark och hantera förfrågningar från alla aktörer lika

- främjar utbyggnaden av mobiltelefoninät som 5G genom att upplåta fastigheter för etablering av master och antenner
- ge instruktioner till det egna stadsnätbolaget att verka för en god konkurrens genom att ge tjänsteleverantörer tillträde till nätet på bra villkor
- i kommunikationen med invånare och företag visa på möjligheterna med olika tekniker som kan bidra till att koppla upp hela kommunen, inte premiera en särskild teknik eller leverantör.

För TechSverige

Christina Ramm-Ericsson
näringspolitisk chef

Robert Liljeström
näringspolitisk expert